

СТ А Н О В И Щ Е

НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ ПО КОНСТИТУЦИОННИ ДЕЛА 2/95 и 3/95,
ПО КОИТО НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ Е КОНСТИТУИРАНО КАТО СТРАНА

1. По възможния предмет на спора.

Предмет на спора е конституционността на отделни текстове на Правилника за организацията и дейността на Народното събрание (ПОДНС). ПОДНС е между "и другите актове на Народното събрание", по които Конституционният съд се произнася (чл. 149, ал. 1, т.2 от Конституцията).

Конституционният съд ще преценява дали разпоредби на ПОДНС съответстват на принципите и нормите на Конституцията. Правилникът се приема на основание чл. 73 от Конституцията, но той е особен с *sui generis* нормативен акт. Правилникът е акт на парламентарната автономия: в предвидените от Конституцията принципни рамки парламентът е властен сам да регламентира организацията и дейността си. В този смисъл **възможен предмет на оспорване за конституционност на текстове от ПОДНС могат да бъдат само онези текстове, които засягат конституционно закрепени принципи и взаимодействия;** всички други текстове на правилника се поглъщат от парламентарната автономия и вътрешната организация на парламента в качеството му на самостоятелна институция на народното представителство.

2. По чл. 18, ал. 1, 2, 3 и 4.

Комисията по етика е постоянна комисия на Народното събрание. Като такава тя подпомага Народното събрание (чл. 79, ал. 2 от Конституцията). Нейните правомощия, предвидени в правилника, имат помощен характер - Комисията по етика "обсъжда и дава становища". Така работят всички комисии в Народното събрание. Това е присъща форма за работа на всяка постоянна комисия. По този ред не се измества и не се подменя Народното събрание като институция; комисията не изземва функции на друг орган (Конституционния съд).

3. По чл. 27, ал. 2.

Разпоредбата на чл. 27, ал. 2 от ПОДНС, както се отбелязва в искането по конституционно дело № 2, не влиза в пряко проти-

воречие с определен конституционен текст. Това е така, но следва и да се добави, че тя въобще не може да противоречи на Конституцията, тъй като Конституцията не регламентира реда и организацията на дейност на парламентарните комисии. Регламентацията е оставена на самия парламент и неговия правилник. Това той прави в отделна глава, в която включва и чл. 27, ал. 2 в съответствие с чл. 79 от Конституцията.

4. По чл. 38, ал. 2 и 3.

Оспорването на текстовете е несъстоятелно. Ищите пропускат ал. 1 на чл. 38. Тази разпоредба предвижда задължително пълно и пряко излъчване по радиото на пленарни заседания на определена честота, която покрива цялата страна, както и репортажи по телевизията.

Така правото на информация не само че не е ограничено, но всеки гражданин може да слуша непосредствено заседанията от начало до край.

Позоваването на уредбата в Тридесет и шестото Народно събрание като положителен пример е неудачно; предоставянето правото на Българската национална телевизия да предава пряко пленарните заседания, когато тя прецени, поставя Българската национална телевизия над парламента, което вече ще противоречи на Конституцията.

5. Не е ясно какво се оспорва в т. 5 на искането по конституционно дело № 2.

Съгласно чл. 39, ал. 2 регистрацията на народните представители преди откриване на пленарните заседания се прави с картите за гласуване. Но регистрацията се прави и в разписни книги, които са извън залата и затова не са отразени в правилника.

Що се отнася до чл. 54, ал. 2, там се изброяват начините на явно гласуване. Както в правилника на Тридесет и шестото Народно събрание, така и в сегашния правилник, електронните карти и ръчното гласуване в известна степен са приравнени, тъй като за тях не се иска гласуване по предложение на една десета от народните представители или парламентарна група.

Следователно оспорването няма предмет.

6. По чл. 59, ал. 3.

Текстът е идентичен с текст от предишния правилник, приет и неоспорван през цялото Тридесет и шесто Народно събрание.

Пресата може да получи информация от всяка парламентарна група за всяко гласуване.

Нарушение на правото на информация и с това – на Конституцията, няма.

7. По чл. 63, ал. 2.

В искането по конституционно дело № 2 се твърди, че в други развити страни такова изискване има към правителствени законопроекти. Това е неточно. Изискването е тъкмо към законопроекти на депутати (например Франция), а що се отнася до правителството, то е отговорно за внасяне на Законопроекта за бюджета и за изпълнението на самия бюджет на държавата, така че финансова обосновка следва да се съдържа в мотивите.

Ищците пропускат, че такова изискване има и спрямо водещите комисии във фазата на първо четене.

Изискването по чл. 63, ал. 2 не е ограничение на законодателната инициатива, а опит за сближаване на парламентарното ни право с европейското. То не противоречи на Конституцията, тъй като не спира движението на законопроекта; а когато комисията трябва да се произнесе със становище, тя има достатъчно средства да събере информация (чл. 80 от Конституцията).

Следователно, разпоредбата на чл. 63, ал. 2 не противоречи на Конституцията.

8. По чл. 72.

Твърденията за нарушение на Конституцията (чл. 101) са несъстоятелни. Да се твърди, че за преодоляване на отлагателното вето на президента законът трябва да се гласува на два пъти, тоест да се извърви целият законодателен път отново, свидетелства за непознаване азбуката на съвременния конституционализъм и конкретно на президентското вето като правен институт; резултатът от такива твърдения би бил превръщането на отлагателното вето на президента в абсолютно, което е в противоречие с духа и разума на Конституцията, тоест президентското вето да се окаже абсолютна преграда за влизането в сила на приет от парламента закон.

9. По чл. 75, ал. 2.

Възраженията са безпредметни. Оспорените текстове съдържат реда, по който Народното събрание подготвя своето становище и защита пред Конституционния съд. Въпросът принадлежи изцяло

към автономията на парламента. Председателят на Народното събрание преценява дали да упълномощи представител на Народното събрание да участва в заседанията на Конституционния съд, а Конституционният съд решава дали да има открито заседание. Противоречие с Конституцията или със Закона за Конституционния съд няма.

10. По чл. 79, ал. 2.

Възражението срещу изискването в правилника, питання да се отправят до "основни въпроси" от дейността на Министерския съвет, министри и т.н., не се вменява в рамката на Конституцията. Разсъжденията, направени в искането в конституционно дело № 2, че питаннята могат и да не са по "основни въпроси", биха довели например до питане "защо хигиенист А чисти на първия етаж, а хигиенист Б в мазето?".

Що се отнася до сочения обществен интерес на "неосновни проблеми", то такива неограничено могат да се поставят от народните представители в друга конституционно предвидена форма на парламентарен контрол - "актуални въпроси"; за тях чл. 76 изрично предвижда, че трябва да "представяват обществен интерес".

Следователно ограничаване на конституционно установените форми на парламентарен контрол няма. Ищците смесват двете конституционни форми на парламентарен контрол - въпроси и питання, и тяхното развитие в правилника.

11. По чл. 95.

Оспорването на чл. 95 е несъстоятелно; нещо повече - самото оспорване стига до нарушаване на Конституцията. В искането по конституционно дело № 2 се настоява чл. 95 да не се прилага по отношение на президента, вицепрезидента, съдебната власт и Конституционния съд. Това искано ограничение обаче би било в нарушение на Конституцията, която в чл. 80 ясно предвижда, че Народното събрание може да покани "длъжностните лица... са длъжни да се явят пред парламентарните комисии и да им предоставят исканите от тях сведения и документи". Конституцията не прави изключение, напротив, членува "длъжностните лица".

Следователно чл. 95 е в съответствие с Конституцията.

12. По чл. 105, ал. 9 и 10.

Възраженията по тези два текста не са в състояние да посочат нарушение на Конституцията. Самата Конституция не регламентира развитието на процедурата по снемане, респ. възстановяване на имунитета.

Оспорва се правото на Народното събрание да отмени свое решение, респ. да приеме ново решение по един и същ въпрос. Оспорването е без основание: парламентът без ограничение може да отменя, изменя и допълва приети от него актове (аргумент от чл. 84, т. 1 на Конституцията).

Що се отнася до ал. 11, то възраженията също не се позовават на противоконституционност, защото такава няма. Правят се разсъждения, които губят сила в съприкосновението със смисъла и предназначението на депутатския имунитет като правен институт - да осигурява на народните избранници независимост и свобода в изпълнение на правомощията им.

В заключение следва да се отбележи, че възраженията по посочените текстове на Правилника за организацията и дейността на Народното събрание, съдържащи се в исканията по конституционни дела № 2/95 и № 3/95 са несъстоятелни, тъй като сочените текстове не противоречат на Конституцията.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА

НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:

акад. Бл. Сендов